

**Valsts augu aizsardzības dienesta informācija par
audzētāja, kas audzē un izplata augļukoku un ogulāju materiālu,
pienākumiem;
etiķetes un augu pases pievienošanu tirdzniecībā**

Augļukoku un ogulāju materiāls, kura audzēšanu un izplatīšanu regulē MK noteikumi ¹:

<i>Castanea sativa</i> Mill. ēdamā kastaņa	<i>Prunus amygdalus</i> Batsch parastā mandele,
<i>Citrus</i> L. citrusaugi	<i>Prunus armeniaca</i> L. parastā aprikoze,
<i>Corylus avellana</i> L. parastā lazda	<i>Prunus avium</i> (L.) L. salda ķirsis,
<i>Cydonia oblonga</i> Mill. parastā cidonija	<i>Prunus cerasus</i> L. skābais ķirsis,
<i>Ficus carica</i> L. vīģe	<i>Prunus domestica</i> L. mājas plūme,
<i>Fortunella</i> Swingle kinkāns	<i>Prunus persica</i> (L.) Batsch parastais persiks,
<i>Fragaria</i> L. zemene	<i>Prunus salicina</i> Lindley. vītollapu plūme un citas
<i>Juglans regia</i> L. grieķu valrieksts	diploīdās plūmes,
<i>Malus</i> Mill. ābele	<i>Pyrus</i> L. bumbiere, <i>Ribes</i> L. jāņoga, upene, ērkšķoga,
<i>Olea europaea</i> L. olīvkoks	<i>Rubus</i> L. kazene, avene,
<i>Pistacia vera</i> L. pistācija	<i>Vaccinium</i> L. zilene, melle, dzērvene, brūklene
<i>Poncirus</i> Raf. Ķīnas mazais mandarīns	

I Prasības audzētājam

Nr.p.k.	[*normatīva akta punkti, panti]; prasība
1.	[¹ 64.] Izstrādā plānu ražošanas procesa kritisko punktu (piemēram, materiāla sēšana, piķēšana, podošana, potēšana, stādīšana un izrakšana) noteikšanai un uzraudzībai. Plānā iekļauj vismaz šādu informāciju par katru sugu: 1. mātesaugu, potcelmu un materiāla audzēšanas vieta un skaits; 2. audzēšanas laiks; 3. pavairošanas darbības; 4. iepakojšanas, uzglabāšanas un transportēšanas darbības.
2.	[¹ 65.] Kārto audzētavas grāmatu. Audzētavas grāmatā norāda šādu informāciju: 1. materiāla suga, šķirne un kategorija; 2. izejmateriāla izcelsme –etiķetes, vai augu pases numurs. Ja piegādātājs pats pavairo materiālu, norāda dienesta pārbaudes akta numuru par mātesaugu vai potcelmu pārbaudi; 3. iestādītā materiāla daudzums un vieta; 4. audzēšanas platība; 5. pieraksts par atbilstību šķirnes aprakstam. Audzētavas grāmatā ieraksta datus par ¹* 64.punktā veiktajām darbībām (kad tās ir veiktas, ja šīs darbības veic pakalpojuma sniedzējs, tad norāda dokumenta, kas to apstiprina, numuru (pārbaudes laikā uzrāda dokumentu inspektoram).
3.	[¹ 71.; ² 11.] Katru gadu iesniedz līdz 30.aprīlim <u>deklarāciju par fitosanitāro kontroli un iesniegumu</u> par pārbaužu nepieciešamību, kur norāda: - audzēto sugu, daudzumu, audzēšanas platību, pārbaudes vietu, mātesaugu atrašanās vietu, - pievieno dokumentāciju: - par materiāla izcelsmi, - audzēto šķirņu sarakstu (reģistrētām šķirnēm norāda, vai ir noslēgts licenču līgums), - platības plānu.

4.	[¹ 87.; ² 71.1.] Kārto <u>etiķešu un augu pasu uzskaites žurnālu</u>, kurā norāda: 1. ieraksta veikšanas datumu; 2. realizētā materiāla sugu, šķirni un, ja nepieciešams, potcelma nosaukumu; 3. augu daudzumu vienā partijā un partiju skaitu; 4. piešķirto augu pasu izsekojamības kodu (partijas Nr.); 5. pavadzīmes numuru; 6. audzētāja, no kā nopirkts un saņēmēja, kam pārdots vārdu, uzvārdu vai nosaukumu un reģistrācijas numuru Uzņēmumu reģistrā, adresi un tālruna numuru. Etiķešu un augu pasu žurnāls var būt papīra vai elektroniskā formātā. <u>Ja izplata pašu audzēto materiālu un pats drukā augu pases, tad:</u> - izplatot materiālu mazumtirdzniecībā, nenorāda 4. un 5. punktā minēto informāciju, bet (vismaz sezonas beigās) atraksta augu daudzumu, kuru izplatīja; - izplatot materiālu komerciāliem mērķiem, augu pases informāciju var pievienot pavaddokumentiem un šo informāciju uzskata par augu pasu žurnālu. <u>Ja izplata ievesto no citas stādaudzētavas materiālu, tad:</u> Ja katram stādam vai nedalāmam saišķim ir pievienota augu pase, augu pases informācija atsevišķi nav jāglabā, jāglabā pavaddokumentus, saistītos ar stādu saņemšanu, piemēram, pavadzīme; Augu pase stādiem nav pievienota (piem., vairākiem stādiem bija pievienota viena augu pase, bet stādus tirgo pa vienam, vai augu pases informācija bija norādīta uz kastes vai plēves vai tml. un kuru noņēma), jānodrošina, ka konkrētos stādus var sasaistīt ar augu pases informāciju un/vai dokumentāciju par stādu saņemšanu. Ja bakteriālās iedegas saimniekaugiem augu pase ir pievienota lielākam daudzumam nekā plānots izplatīt, vai, ja materiāla partija tiek sadalīta un nepieciešams izsniegt jaunas augu pases, jāglabā sekojoša informācija: - informāciju par uzņēmumu, no kura ir saņemta augu partija (piem.pavadzīme); - oriģinālās augu pases informāciju (A, B, C, D elementi var būt norakstīti, nofotografēti utt.). Jaunajā augu pasē aiz D elementa (izcelsme) norāda oriģinālās augu pases izcelsmes valsti; pievērš uzmanību, vai augu pasē ir atbilstoša aizsargzonai norāde; - informāciju par uzņēmumu, kam ir piegādāti augi. Ja stādi tiek izplatīti mazumtirdzniecībā, atraksta augu daudzumu, kuru izplatīja; - informācija par partijai pievienoto jauno augu pasi. Dokumentāciju glabā trīs gadus no saņemšanas vai piegādes brīža. Tā var būt glabāta papīra formātā vai elektroniski.
5.	[¹ 67, 68.; ² 71.3., 71.4.] 3 gadus <u>glabā sekojošu dokumentāciju:</u> - audzētavas grāmatu, - augu pasu un etiķešu žurnālu, - ar augu un augu produktu ražošanu, izplatīšanu vai ieviešanu saistītos dokumentus (informāciju par augu pasi iepirktam un pārdotajam materiālam), dienesta pārbaužu aktus, testēšanas pārskatus u.c. dokumentāciju. Ja augi tiek pārvietoti savā īpašumā, pievieno iekšējo pavadzīmi, kurā norāda informāciju par sugu, šķirni, daudzumu, audzēšanas vai uzglabāšanas vietu un identifikācijas numuru vai identifikācijas zīmi. Augstākminētā dokumentācija atrodas tās personas pārvaldībā, kas ir atbildīga par augiem un piedalās dienesta pārbaudē.

II Dokumentācijas pievienošana, tirgojot augļukoku un ogulāju standarta materiālu:

Nr.p.k.	Prasība
1. Etiķetes vai minimālās informācijas pievienošana	
1.	[¹ 93. ¹ .] Tirdzniecības vietā ir pieejams šķirnes apraksts, kurā norādīti: - šķirnes nosaukums un tā sinonīmi, - šķirnei raksturīgās pazīmes un to izpausmes saskaņā ar normatīvajiem aktiem par augļu koku un ogulāju šķirņu saraksta veidošanu.
2.	[¹ 93. ²] Piegādātājs, kas tirgo šķirni ģenētiskās daudzveidības saglabāšanai, atbild par attiecīgās šķirnes atbilstību šķirnes aprakstam.
3.	[¹ 96.] Tirgojot šķirņu sarakstā iekļautās šķirnes (turpmāk - reģistrētā šķirne) standarta materiālu, pie tā piestiprina vai pievieno etiķeti. Reģistrētām šķirnēm etiķete var būt pievienota katram augam (dzeltenā krāsā) vai visai partijai, tad etiķete ir dzeltenā vai baltā krāsā.
4.	[¹ 97.] Reģistrētām šķirnēm augu pasi var apvienot ar etiķeti, nodalot augu pases informāciju ar robežlīniju.
5.	[¹ 111. ¹] Tirgojot šķirņu standarta materiālu ģenētiskās daudzveidības saglabāšanai, pie tā piestiprina dokumentu (minimālo informāciju), kurā norāda sugas botānisko nosaukumu, šķirnes nosaukumu, piegādātāja vārdu, uzvārdu vai nosaukumu. Ja materiālam nav paredzēts pievienot augu pasi, augstākminētai minimālai informācijai pievieno norādi " VAAD pārbaude veikta 20__ . gadā ".
6.	[¹ 8.piel.] Etiķetē norādāmā informācija: Norāde “ES noteikumi un standarti”; 1. Dalībvalsts, kurā etiķete sagatavota, vai tās kods; 2. Atbildīgā oficiālā iestāde vai attiecīgais kods; 3. Piegādātāja nosaukums vai tā reģistrācijas numurs VAAD; 4. Izsekojamības kods; 5. Botāniskais nosaukums; 6. Norāde “Standarta materiāls”; 7. Šķirnes un – attiecīgā gadījumā – klona apzīmējums, potcelma nosaukums. 8. Daudzums; 9. Ražošanas valsts; 10. Dokumenta izdošanas datums
7.	[¹ 82.]Etiķeti var pievienot, ja VAAD pieņēma lēmumu, ka materiāls atbilst noteikumos noteiktajām prasībām. Etiķeti sagatavo audzētājs.

2. Augu pases pievienošana	
1.	[³ 88.] Augu pases pievieno: katram augam vai augu saišķim, podam, kasetei vai kastei, paliktnim, plēvē ietītiem ratiņiem (trolley), uz kuriem vairākas kastes ar vienas partijas materiālu, uz sēklu paciņas un citas iepakojuma virsmas.
2.	[³ 83.] Augu pases saturs un formāts Augu pases formāts ir vienots visās ES dalībvalstīs (taisnstūra vai kvadrāta formas) un tajā ir norādīta noteikta informācija: Augu pase/Plant passport A Coffea L. botāniskais nosaukums B LV-1234567 audzētāja reģistrācijas Nr. profesionālo operatoru reģistrā C XX-AA1234 izsekojamības kods D LV izcelsmes valsts ISO kods Augu pasē aiz botāniskā nosaukuma var norādīt reģistrētās šķirnes nosaukumu. [² 73.] C - izsekojamības kods, ko piešķir Latvijā drukātajām augu pasēm, veido: XX- tā veģetācijas perioda gada pēdējie divi cipari, kad veikta auga pārbaude; AA- divu burtu VAAD piešķirtais augu pasu drukātāja kods (VAAD izsniegtajām augu pasēm to nenorāda); 1234 - kārtas numurs augu pasu uzskaites žurnālā.
3.	[³ 83.;² 69.] Augu pase: 1. ir izgatavota no piemērota ūdensizturīga materiāla, ja to pievieno ārpus telpām uzglabājamiem augiem; 2. var būt uzdrukāta uz kastes, poda, maisa un cita iepakojuma virsmas; 3. izņēmuma gadījumā var būt uz atsevišķas A4 formāta lapas, kas pievienota iepakojuma vienībai, ja augu pasi nav iespējams piestiprināt pie iepakojuma virsmas. Stādi, kuri tiek piegādāti veikalam, ja nav nepieciešama augu pase katram stādam fiziski pie augu partijas var būt pievienota: - ūdensizturīga AP, vai - laminēta AP, vai - uz A 4 lapas izdrukāta AP, ielikta kabatiņā (ja veikals nodrošina atpakaļizsekojamības sistēmu ar šādām augu pasēm, caur iekšējo dokumentu sistēmu).
4.	[² 53] Augu pasi var pievienot tikai ja VAAD inspektors pieņēma lēmumu atļaut lietot augu pasi konkrētiem augiem, konkrētam daudzumam!
5.	[² 56] Augu pasi drukā VAAD vai audzētājs. Audzētājs var drukāt augu pasi, ja dienests pieņēmis lēmumu: - par atbilstību normatīvajos aktos par augu karantīnu noteiktajām prasībām un atļauj lietot augu pases noteiktai sugai, šķirnei un konkrētam augu daudzumam; - atļaut drukāt augu pasi, apstiprināja augu pases paraugu, piešķir augu pasu drukātāja kodu.

3. Bakteriālās iedegas <i>Erwinia amylovora</i> (ERWIAM) saimniekaugu pārvietošana	
Bakteriālās iedegas saimniekaugi: • korintes <i>Amelanchier</i> • krūmcidonijas <i>Chaenomeles</i> • klintenenes <i>Cotoneaster</i> • vilkābeles <i>Crataegus</i> • cidonijas <i>Cydonia</i> • eriobotrijas <i>Eriobotrya</i> • ābeles <i>Malus</i> • mespili <i>Mespilus</i> • Dāvida fotīnija <i>Photinia davidiana</i> • pirakantas <i>Pyracantha</i> • bumbieres <i>Pyrus</i> • pīlādži <i>Sorbus</i>	
1.	[⁴ III piel. 1.] Latvija ir aizsargājamā zona uz bakteriālo iedegu <i>Erwinia amylovora</i> .
2.	[³ 80., 83. 4)] Lai ievestu un izplatītu augus aizsargājamā zonā ir nepieciešamas augu pases. Bakteriālās iedegas saimniekaugu pārvietošanai uz un izplatīšanai aizsargājamā zonā ir nepieciešamas īpašas augu pases, ar norādi par bakteriālās iedegas aizsargzonu: „Augu pase – AZ /Plant Passport – PZ ERWIAM” vai „Augu pase – AZ /Plant Passport – PZ <i>Erwinia amylovora</i>”, vai vārdi “Augu pase – AZ” citā ES valsts valodā un vai tikai angļu valodā Plant Passport – PZ ERWIAM” vai “Plant Passport – PZ <i>Erwinia amylovora</i>” (turpmāk- norāde AZ).
3.	[³ 81.1b)] Tirgojot bakteriālās iedegas saimniekaugus, augu pasei, kurā ir norāde “AZ” jābūt piestiprinātai pie katra auga (vai augu saišķa, ja augi ir sastiprināti saišķī).
4. Augu pases pievienošana citiem augiem, nekā bakteriālās iedegas saimniekaugiem	
1.	[³ 79., 81.] Augu pasi jāpievieno visu sugu pavairošanas materiālam (potzariem, potcelmiem), kā arī stādīšanai paredzētiem augiem, ja tos izplata business-biznesam: tālākai izplatīšanai (veikalā, apzaļumošanas uzņēmumam u.c.) vai tālākai komerciālai darbībai (pavairošanai, komercdārza vai komercstādījuma ierīkošanai u.c.).
5. Augu pases pievienošana sēklām	
- <i>Prunus avium</i> L. - <i>Prunus armeniaca</i> L. - <i>Prunus cerasus</i> L. - <i>Prunus domestica</i> L. - <i>Prunus dulcis</i> (Mill.) D. A. Webb - <i>Prunus persica</i> (L.) Batsch - <i>Prunus salicina</i> Lindley	
1.	[⁴ XIII pielikums] Ja sēklas izplata tālākai komerciālai darbībai (pavairošanai, komercdārza vai komercstādījuma ierīkošanai u.c.), ir nepieciešamas augu pases

III Audzētāja un izplatītāja atbildība

1.	[⁶ 23.] Tādu augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu, kuriem nepieciešama augu pase vai etiķete, izplatīšanas prasību pārkāpšana (1) Par normatīvajos aktos par augu karantīnu noteikto augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu izplatīšanu ar nederīgu augu pasi vai etiķeti vai bez tās piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai no trim līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no sešdesmit līdz tūkstoš četrsimt naudas soda vienībām. (2) Par augu pasu sagatavošanu bez atļaujas saņemšanas piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai no četrpadsmit līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no septiņdesmit līdz tūkstoš četrsimt naudas soda vienībām.
2.	[⁶ 24.] Neziņošana, ja konstatēti augu karantīnas organismi, citi nepazīstami organismi vai to simptomi Par neziņošanu, ja konstatēti augu karantīnas organismi, citi nepazīstami organismi vai to simptomi, piemēro naudas sodu fiziskajai personai no četrpadsmit līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no septiņdesmit līdz sešsimt naudas soda vienībām.

Lietotās atsauces uz normatīvajiem aktiem:

¹ 07.02.2017. Ministru kabineta noteikumi Nr. 76 „*Augļu koku un ogulāju pavairošanas materiāla atbilstības kritēriju un aprites noteikumi*”

² 17.12.2020. Ministru kabineta noteikumi Nr. 772 „*Augu karantīnas noteikumi*”

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/2031 (2016. gada 26. oktobris) *par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 228/2013, (ES) Nr. 652/2014 un (ES) Nr. 1143/2014 un atceļ Padomes Direktīvas 69/464/EEK, 74/647/EEK, 93/85/EEK, 98/57/EK, 2000/29/EK, 2006/91/EK un 2007/33/EK*

⁴ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/2072 (2019. gada 28. novembris), *ar ko paredz vienotus nosacījumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/2031 par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem īstenošanai, atceļ Komisijas Regulu (EK) Nr. 690/2008 un groza Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2018/2019*

⁵ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2017/2313 (2017. gada 13. decembris), *ar ko nosaka formāta specifikācijas augu pasei, kas nepieciešama pārvietošanai Savienības teritorijā, un augu pasei, kas nepieciešama ieviešanai un pārvietošanai aizsargājamā zonā*

⁶ 01.07.2020 Augu aizsardzības likums